

7530 MERÅKER
TELEFON: 74 81 49 00
FAX: 74 81 49 01
Internett: www.merakerbrug.no

BANKGIRO: 8674.08.04172
FORETAKSREG.: 930 151 602 MVA
E-mail: post@merakerbrug.no

OED
Postboks 8148 Dep

0033 OSLO

DERES REF.

VÅR REF.
Pjh

MERÅKER,
13.11.2015

**Vedr. klage på NVE sitt avslag på konsesjonssøknad om bygging av
Kopperaa vindpark, Meråker med tilhørende nettilknytning – Ref.
201203135-170. Utfyllende redegjørelse¹**

Vi viser til vårt brev med klage på vedtaket datert 30.04.2015. Etter dette er vi gitt frist til 13.11.2015 med å begrunne vår klage nærmere.

I det følgende er det gitt en nærmere begrunnelse for klagen fra AS Meraker Brug sin side. I vedlagte notat er det gitt en detaljert begrunnelse for klagen fra AS Meraker Brug (Vedlegg 1).

Vi tillater oss å hitsette noen sentrale synspunkter og konklusjoner som et sammendrag av vår klage:

1. *Stortinget har vedtatt ambisiøse klimamål der vind er en viktig del av svaret*

Statens viktigste virkemiddel for å øke fornybarandelen er innføringen av grønne sertifikater, der Norge og Sverige har et samlet mål på 26,4 TWh innen 2020. Norske og svenske strømkunder skal betale likt til ordningen. Norges mål er derfor 13,2 nye TWh innen 2020. I dag bygges nesten all ny vindkraft i Sverige.

¹ Klage på vedtak NVE – Kopperaa vindpark, Oversendelsesbrev 13.11.2015.doc

Norske strømkunder kan ende opp med i hovedsak å betale for vindkraftutbygging i Sverige. Dette er et stort tankekors når man legger til grunn den betydelige innovasjon og verdiskaping som investeringer i vindkraft naturlig vil kunne tilføre næringssvake distriktskommuner i Norge

2. *Akseptabel økonomi – konkurransedyktig prosjekt*

NVE skriver i sitt sammendrag: "Kopperaa vindkraftverk kan etter NVEs vurdering være et konkurransedyktig prosjekt i det norsk-svenske el-sertifikatmarkedet". Under kap. 4, *NVEs tekniske vurdering av Kopperaa vindkraftverk*, fremholdes det at oppgitt årsmiddelvind, isingstap og nettoproduksjon er i samsvar med NVEs *Vindkart for Norge*. Etter NVEs vurdering vil ising være den største tapsfaktor og konstaterer at tiltakshaver vil installere et avisingsystem. Med god detaljplanlegging legger NVE til grunn at det kan være mulig å oppnå en brukstid på over 3000 full-lasttimer per år, noe som tilsier at Kopperaa kan være et godt produksjonsprosjekt sammenlignet med andre norske vindkraftverk. Videre fremholdes det at med nett-tilknyttingsalternativ 2 vil anlegget ha en kostnad på linje med sammenlignbare anlegg.

3. *E.ON - ett av verdens ledende energiselskaper med lang historie i Norge. Gjennomføringsevne på vindkraft*

Etter å ha solgt seg ut av Olje/gass aktiviteten i Norge, satser E.ON nå tungt på fornybar energi og ønsker å fokusere på vind! Trøndelag trenger nå en aktør som har høg gjennomføringskraft og evne innen vind. Bare en svært liten andel av innvilga konsesjoner på Trøndelagskysten ser per dato ut til å bli realisert.

4. *Stor investering i et næringssvakt distrikt*

Nord-Trøndelag er det fylket i landet med lavest skattbar inntekt. I dette fylket er Meråker kommune en av de mest næringssvake kommunene i henhold til en fersk rapport fra NHO. Det til tross for at kommunen har lagt bak seg et offentlig omstillingsprosjekt etter at Meråker mistet sin siste store industribedrift Elkem Meraker i Kopperå (silisium smelteverk) i 2006.

Dessuten handler vindkraft i innlandet om en rettferdig fordelingspolitikk. Det er et faktum at mange kystkommuner gjennom flere 10 år har hatt en eventyrlig vekst gjennom olje og gassnæringen, havbruksnæringen, supply- og skipsverftnæringen og fiskeriene.

5. NVE sin begrunnelse

NVEs hovedbegrunnelse for å gi avslag er i stikkordsform; samiske interesser, friluftsliv, landskap og reiselivsnæring.

Konsekvenser for reindriftsnæringa synes å være tillagt størst vekt. Det er samtidig, med henvisning til generell forskning både på svensk og norsk side, konkludert med at det i liten grad er beiteunntvikelse fra reinen ved vindkraftverk i driftsfasen. Ulempene for reindriftsnæringa ser ut til å kunne dokumenteres først og fremst i anleggsfasen og ellers ved ferdsel i området når vindkraftverk er kommet i drift.

Den andre betydelige konsekvens vurderes av NVE å være friluftsliv og reiselivsnæringa med bortfall av betydelige potensiale for vekst i næringa. Høringsuttalelsene fra friluftsansisasjonene hevder at områdene blir lite attraktive turområder etter en vindkraftutbygging.

De samme argumentene er brukt mot utbyggingen fra svensk side, både fra organisasjoner og grunneiere samt regionale og kommunale myndigheter. Det ser faktisk ut til at det på svensk side tas sikte på en kraftig vekst i næringssatsing i fjellområdene (reiselivsnæring) med betydelig økt ferdsel.

Dette må fremstå som et betydelig dilemma i vurderingen, når det fra NVE sin side er vektlagt at dette er et område som er villmarkspreget og leveområde for truede arter. Likedan for reindriftsnæringa som først og fremst synes å være følsom for økt ferdsel og mindre følsom overfor tekniske installasjoner.

Med de ulike ambisjoner som synes å være til stede både på Svensk og Norsk side, kan det derfor synes som det er en fordel for reindrifta og dyrelivet generelt, med en vindmøllepark som antas å begrense ferdselen og hindre økt kommersialisering av turisme- og reiselivsvirksomheten.

Dette dilemmaet mener vi også kommer til syne i NVE sin vurdering for særlig konsekvensene for reindriften, gjennom at man her benytter "Føre var" prinsippet. Altså at konsekvensen er usikker, men NVE sier likevel nei for den kan være negativ.

6. Reindriftsnæring – tilpasningsplikt og føre var

Det er rettspraksis på at reindriftsnæringen har en betydelig tilpasningsplikt ved arealinngrep, så sant dette ikke røkkes ved selve næringsgrunnlaget. I denne saken mener vi det er rom for tilpasninger hensyntatt lavt dyretall, stort reinbeitedistrikt, gode beiteressurser og fordi Feren rbd er et helårsdistrikt.

I NVE sin begrunnelse for sitt vedtak blir anvendelsen av dette prinsippet i norsk rett uklart for oss, da NVE velger å benytte føre var prinsippet ift. reindriftsnæringen og samiske interesser. Føre var prinsippet benyttes først og fremst i miljørett og er forankret bl.a. i naturmangfoldloven. Det er nytt for oss at føre var prinsippet benyttes

benyttes i en sak der en næring berøres av inngrep på denne måten. Vi tenker at grensen mellom tilpasningsplikt og bruk av føre var med dette blir uklar.

I denne saken blir bruken av føre var begrunnet med at virkningene av vindparken på reindriftsnæringen er usikker. Så vidt vi forstår skyldes en del av denne usikkerheten at reinbeitedistriktet i svært beskjeden grad har medvirket til å opplyse saken. Det bør ikke være slik at bl.a. passivitet i denne sammenheng fra næringens side, fritar næringen fra den alminnelige tilpasningsplikten på den måten man kan få inntrykk av skjer her.

For nærmere utdyping av denne problemstillingen viser vi til vedlagte brev fra advokatfirmaet Hjort DA ved advokat Knut Helge Hurum (Vedlegg 2).

7. *E.ON tilpasser og reduserer prosjektet til NVE sine vesentligste argumenter for å avslå konsesjonssøknaden*

Endelig er vi kjent med at E.ON som del av sin klage nå reduserer både utbredelsen av Kopperaa vindpark og antall vindturbiner. Dette i tillegg til at plasseringen relokaliseres for å i større grad ta hensyn til de momenter som er fremkommet under behandlingen av saken. Dette uten at det går nevneverdig ut over lønnsomheten i prosjektet jfr. E.ON.

Dertil mener vi E.ON strekker seg langt for å imøtekomme god kommunikasjon og dialog med reindriftsutøverne. Det samme gjelder for kompenserende tiltak.

Samlet er derfor vår vurdering at Kopperaa vindpark nå fremstår som et samfunnsøkonomisk forsvarlig prosjekt som både hensyntar behovet norske myndigheter har for å fremskaffe ny fornybar energiproduksjon og kommunens behov for inntekter, lokal verdiskaping og nye arbeidsplasser. Vi mener også at Kopperaa vindpark nå kan gjennomføres med akseptable virkninger på reindrift - samiske interesser, landskap og miljø.

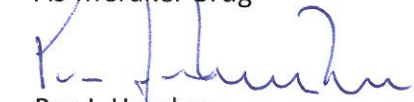
Dersom NVE / OED ønsker det, er vi positive til å utdype ytterligere våre synspunkter i et møte eller på en befaring når det måtte passe.

Som bakgrunnsinformasjon vedlegges også vår årsberetning og regnskap for 2014.

Dette brev med vedlegg sendes både pr. mail og pr. post.

Med vennlig hilsen

AS Meraker Brug

Per J. Hembre

Adm. dir.

- Vedlegg 1: Bakgrunnsnotat med utfyllende begrunnelse
- Vedlegg 2: Brev fra advokatfirmaet Hjort DA, v/ Knut H. Hurum
- Vedlegg 3: Årsberetning og regnskap for AS Meraker Brug 2014

Bakgrunnsnotat

Vedr. klage på NVE sitt avslag på konsesjonssøknad om bygging av Kopperaa vindpark med tilhørende nettilknytning – Utfyllende redegjørelse¹

I det følgende er det gitt en nærmere begrunnelse og utdyping for klagen fra AS Meraker Brug sin side.

1. Bakgrunn

For å nå de nasjonale forpliktelsene Norge har påtatt seg ifm. med avtalen med Sverige om å fremskaffe sin halvdel av vel 26 TWh ny fornybar energi innen år 2020, må et betydelig antall nye vindmølleparker etableres i Norge. Det er nå kun et spørsmål om hvem som skal bygge disse parkene og hvor de skal stå. Samlet representerer dette investeringer i Norge og Sverige på over 130 milliarder kroner

Svenskene har allerede et stort forsprang. I dag bygges nesten all ny vindkraft som omfattes av de nasjonale forpliktelsene ut i Sverige. Dette er et stort tankekors når man legger til grunn den betydelige innovasjon og verdiskaping som investeringer i vindprosjekter naturlig vil kunne tilføre næringssvake distriktskommuner i Norge.

Nord-Trøndelag fylke er det fylket i landet med lavest gjennomsnittlig skattbar inntekt. I dette fylket er Meråker kommune en av de mest næringssvake kommunene iht. en fersk rapport fra NHO.

Bygging av vindkraft i innlandet er av relativt ny dato i Norge. Tidligere har mye av vindkraftetableringene kommet i mer kystnære områder. Den teknologiske utviklingen har gjort at også vindkraft i innlandet nå vurderes som interessant av flere utbyggere.

¹ Klage på vedtak NVE – Kopperaa vindpark, Notat 13.11.2015.doc

Dette åpner muligheter for næringssvake innlandskommuner til også å ta del i den verdiskaping som følger med investeringer i vindkraft.

Det er et tankekors at vår kystlinje (der hav møter land) så langt er valgt som lokalisering av så mange av vindparkene. Kystlandskapet i Norge er en langt mer begrenset arealressurs enn landområder inne i landet. Dertil har kystlandskapet helt spesielle verdier både for folk og biologisk liv gjennom nettopp det at her møtes land og hav. Sammenlignet med kystlandskapet har Norge store landarealer som i hovedsak er fjell og vidde.

Det fremheves ofte at vindmølleparker er plasskrevende og slik sett er store naturinngrep. Størrelser er relative begreper. Med dagens teknologi og dersom all ny fornybar energi innen 2020 skal innvinnes gjennom bygging av ny vindkraft, vil en utbygging av 26 TWh legge beslag på et areal på tilsammen ca 1800 km² i Norge og Sverige. Samlet tilsvarer det ca 0,2% (!) av samlet landareal i Norge og Sverige.

I Meråker vil parken legge beslag på et område tilsvarende ca. 6 x 6 kilometer eller ca. 3% av kommunens areal. Meråker kommune vil få et betydelig og varig økonomisk løft samtidig som ca 97% av arealet i kommunen vil forbli urørt av vindkraft. I Meråker vil det, med pågående verneprosesser og allerede stadfestet vern til nasjonalpark (Skarvan og Roltdalen) og flere naturreservater, være nær 300 km² av utmarka som er vernet. Dette utgjør nær 25% av kommunens areal. Vi mener at med så stort vernet areal, må man også kunne benytte en liten andel av det areal som ikke er vernet til andre formål.

Fordelingspolitisk kan man også fremholde at det finnes gode argumenter for vindkraft i innlandet. Det er et faktum at mange kystkommuner gjennom mange 10 år har opplevd en eventyrlig vekst og velstandsutvikling som følge av rik tilgang på muligheter og ressurser. Her kan nevnes verdiskaping knyttet til utvinning av olje og gass, veksten i oppdrettsnæringen, supply- og skipsverftnæringen samt fiskerier og turisme. Mange innlandskommuner har på grunn av sin beliggenhet og ressursgrunnlag ikke hatt de samme muligheter for vekst og utvikling.

En utbygging av vindparker i innlandet vil, etter vår vurdering, gi unike muligheter for relativt næringssvake kommuner til å høste både miljøgevinster og lokal verdiskaping i det som fremstår som en unik og lønnsom mulighet til å delta i oppgaven med å gjøre verdens energiforsyning mer bærekraftig og CO2 nøytral. Kappløpet i denne omgang avsluttes med målgang i 2020. Her har distriktskommuner et naturgitt fortrinn gjennom griskrendte og øde områder med lav befolkningstetthet og gode vindressurser. Her utgjør vindressurssene et naturgitt konkurransefortrinn som åpner for innovasjon, arbeidsplasser og store årlige inntekter. Inntekter som i denne sammenheng ikke er basert på offentlige tilskudd og overføringer.

I Meråker har det også vært lokal motstand mot planene. Meraker Brug har tilbudt et område for lokalisering av vindparken i tilknytning til et tidligere industriområde i Kopperå hvor Elkem Meraker tidligere lå. Smelteverket ble nedlagt i 2006. En vindpark i dette området vil berøre svært få fastboende med direkte ulemper. Det er også kun et fåtall hytter som vil bli direkte berørt.

Til tross for lokal motstand var 3 av 5 formannskapsmedlemmer og 12 av 21 kommunestyremedlemmer positive til E.ON sine planer for Kopperaa vindpark når saken ble behandlet politisk. Med dette viste det politiske flertallet støtte til at planene kan skape varige verdier for kommunen i form av innovasjon, arbeidsplasser og eiendomsskatt innenfor en visjon om Meråker som miljø- og fornybarkommune. Og at det politiske flertallet mente fordelene for kommunen var større enn ulempene dersom Kopperaa vindpark skulle bli realisert.

Konkret knyttet til det vi oppfatter som NVE sine hovedargumenter for å avslå konsesjonssøknaden, vil vi bemerke følgende.

2. Samiske interesser / Reindriftsnæring

Kopperaa vindpark er planlagt helt i det sør – østre hjørnet i det som i dag er Feren reinbeitedistrikt (rbd.) på Teveldal i Meråker. Som det fremgår av flere utredninger er dette et meget stort reinbeitedistrikt (ca 2 400 km²) som omfatter store arealer i kommunene Stjørdal, Meråker, Levanger og Verdal. I Feren rbd. er det et lavt dyreantall både absolutt og relativt sammenholdt med størrelsen på området (ca 1 600 dyr). De 4 driftsenhetene (sidaene) som i dag er aktive innenfor Feren rbd. drives alle

med utgangspunkt i Meråker. Dette gjør at vi som grunneier har bra oversikt over driften og bra kontakt med næringa lokalt.

Ofte er det slik at vi som grunneier og reindriftsutøverne har sammenfallende interesser når det gjelder forvaltning og bruk av utmarka. Både de og vi har ofte en tilstedeværelse som gir felles nytte i et samarbeid. Over tid har dette vært fordelaktig for begge parter, selv om reindriftnæringen i vindkraftsaken har et annet syn enn Meraker Brug.

NVE legger i sin vurdering av konsesjonsspørsmålet vekt på at virkningene for reindriften er usikker som følge av tiltaket og at dette særlig er knyttet til deler av områdets funksjon som flyttlei og oppsamlingsområde. NVE konkluderer med at føre var-prinsippet bør tillegges vekt ift. samiske interesser.

En del av bakgrunnen for at vi som grunneier valgte å lokalisere Kopperaa vindpark i dette området, var blant annet vår erfaring over flere år med Feren rbd. sin bruk av området. Området ligger i et hjørne av reinbeitedistriktet og det er kjent at det over tid har vært problemer med at reinen dels både trekker over riksgrensen til Sverige og dels over til Essand rbd. som ligger sør for elva Tevla og mellomriksvegen. Sammenholdt med nyere tids forskning som viser at rein i liten grad unnviker områder med vindmøller i drift og at konsesjonsperioden tross alt er på kun 25 år, mener vi at et samarbeid mellom utbygger og Feren rbd. faktisk vil kunne legge til rette for økt bruk av området i reindriftssammenheng i et lengre perspektiv.

Vi støtter NVE i sin vurdering av at god dialog mellom reinbeitedistriktet og tiltakshaver vil være viktig for å redusere negative virkninger ved anleggelse av vindparken. Det har dessverre vært vanskelig å få til så langt.

Gjennom god dialog og et samarbeid om kompenserende tiltak, bør området kunne legges til rette for å redusere problemet med at reinen trekker ut av området. Samling og driving med helikopter ser vi blir vanskeliggjort som følge av vindmøllene. Dette ville vi trodd i noen grad ble kompensert ved at reindriftnæringen får tilgang til nye veger i området som vil underlette adkomst og drift.

På samme måte er det vår vurdering at det er mulig å gjennomføre avbøtende tiltak som kan ha stor betydning for reindriften. Særlig gjelder dette rettet mot å begrense ferdsel og menneskelig aktivitet i området på tidspunkt og steder som er viktig ift. reindriften, f.eks. under samling og driving. Nyere tids forskning synes å være klar på at økt menneskelig ferdsel i området uroer rein og er negativt for dyrene, særlig i perioder hvor dyrene er mer sårbar for slike forstyrrelser. Mest sårbar er reinsimlene under og like etter kalving. Likeså er de små kalvene sårbare de første leveukene. Det er ikke kalvingsland innenfor området for Kopperaa vindpark.

Rapportene og vurderingene sier ellers lite om det som vi oppfatter som reindriftsnæringens største problem og utfordring i dag, nemlig rovdysituasjonen. Dersom reindriftsnæringen til tross for god dialog og avbøtende tiltak skulle oppleve noe økt menneskelig aktivitet i området som følge av vindparken, er det grunn til å anta at det på den annen side vil være positivt ift. at rovdyr i større grad holder seg unna. Virkningene av dette er verken undersøkt eller kommentert i materialet.

Feren rbd har en driftsform uten tydelige sesongbeiter som dyrene drives mellom, slik vi ser i mange andre reinbeitedistrikt. Vær- og snøforhold det enkelte år kan påvirke dyrenes trekk og preferanser ift. hvor de velger å beite. Det er likevel ikke slik at hele arealet innenfor Feren rbd er like viktig hele året.

Det store arealet og det lave dyretallet gjør at tilgangen på beite vanskelig kan sies å være en minimumsfaktor. Det er heller ingen observasjoner på vegetasjon og beitegrunnlag som tilsier hardt belastede beiter i dette området. På vinteren beiter reinen bl.a. på skjeggjav, sopp ol i lavereliggende granskog som arealene innenfor Feren rbd samlet sett har mye av.

Konkret til problemstillingen med oppsamling og slakteanlegg ved anleggsvegen på Ivarsmyr, vil vi bemerke at det her er planlagt både få vindturbiner og lite veger. Dersom man ser på muligheten for å omplassere de 2 planlagte vindturbinene nord for Ivarsmyr, vil oppsamlingsområde og slakteanlegg bli liggende med flere kilometers avstand fra nærmeste veg / vindturbin. Det er vår vurdering at mindre tilpassinger i planene vil kunne imøtekomme reindriftenes behov og redusere ulempene ift. flyttlei, oppsamlingsområde og slakteanlegget ved Ivarsmyr.

Så konstaterer vi at det har vært vanskelig for tiltakshaver E.ON å få god dialog med Feren rbd ifm utforming av planene for Kopperaa vindpark. Det er beklagelig da reindriftnæringens ønsker og behov i enda større grad kunne blitt hensyntatt underveis i prosessen.

Videre støtter vi konklusjonene i den supplerende rapporten ("Innspill til konsekvensutredning reindrift for Kopperaa vindkraftverk – revurderinger basert på oppdatert kunnskapsstatus" utarbeidet September 2014 av Kjetil Flydal og Ole Tobias Rannestad) til konsesjonssøknaden og som omhandler reindrift og vindparken. Denne synes i større grad enn den opprinnelige KU'en å ta opp i seg nyere tids forskning og mer relevant erfaringsgrunnlag knyttet til problemstillinger rundt rein – vindkraftverk. Rapporten "Innspill til konsekvensutredning reindrift for Kopperaa vindkraftverk – revurderinger basert på oppdatert kunnskapsstatus" utarbeidet September 2014 av Kjetil Flydal og Ole Tobias Rannestad konkluderer med at konsekvensgraden av et mulig vindkraftverk bestående av opp mot 50 vindturbiner i det aktuelle planområdet kan nedjusteres noe.

Hensyntatt ovennevnte mener vi at NVE i for stor grad legger vekt på mulige negative virkninger på reindriften som følge av Kopperaa vindpark i sin vurdering av konsesjonsspørsmålet. Det at NVE selv benytter føre var – prinsippet i sin vektlegging indikerer en usikkerhet om de negative virkningene. Sammenholdt med at konsesjonsperioden er på 25 år, at også reindriftnæringen har en generell tilpasningsplikt i slike saker samt at god dialog og avbøtende tiltak vil kunne redusere negative konsekvenser for reindriften, mener vi at de faktiske ulempene for reindrift / samiske interesser som følge av tiltaket vil være mindre enn det som NVE har lagt til grunn.

3. Landskap og visuelle virkninger

NVE legger til grunn at Kopperaa vindpark har begrensede visuelle virkninger for fast bosetting. Dette i motsetning til mange vindparker som folk lever tett på i sin hverdag. Det er særlig at vindparken vil fremstå som dominerende landskapselement i åpent viddelandskap samt planområdets utbredelse (vel 40 000 da) og antall turbiner (50) som gjør at NVE legger vekt på visuelle virkninger for fritidsbebyggelse og ved utøvelse av friluftsliv. Særlig fra hyttebebyggelsen ved Skurdalssjøen like sørøst for planområdet vil tiltaket fremstå som dominerende. Det er vi enige i, men det gjelder få hytter.

Overalt hvor det bygges vindparker vil de vises og endre landskapsbildet. I dette tilfellet berøres i liten grad fast bosetting og kun et fåtall hytter beliggende ved Skurdalssjøen. Da vi valgte ut området, la vi nettopp vekt på dette.

Meråker er en stor utmarkskommune på areal, men med et lavt innbyggertall – ca 2 500. Av samlet areal på vel 1 200 km² er nå nær 300 km² eller ca 25% varig vernet i form av nasjonalpark og naturreservater ol. Meraker Brug har som grunneier vært aktiv bidragsyter til frivillig vern ordningen og vi har til sammen bidratt med brutto 38 500 da. I tillegg ligger 110 km² av Skarvan og Rotldal nasjonalpark på MB's eiendommer i Meråker. Øvre Forra naturreservat strekker seg også inn på MB's eiendommer i Meråker samt også verneområdet i Rangeldalen.

Poenget med opplistingen ovenfor er å vise at store områder er vernet i kommunen allerede. Dette er områder som fra vernemyndighetens side er prioritert av hensyn til urørthet, naturkvaliteter og biologisk mangfold. Store arealer med de viktigste verneverdiene og naturkvalitetene er således allerede vernet.

Meraker Brug mener at med så stor andel vernet areal, bør det være anledning i en tynt befolket kommune som Meråker å ta i bruk et mindre område på vel 3% av kommunens samlede areal, eller ca 13% av samlet vernet areal, til utbyggingstiltak for å nå nasjonale mål om ny fornybar energiproduksjon.

4. Friluftsliv og naturbasert reiseliv

Vi støtter NVE sin vurdering av tiltakets betydning for friluftslivet. Erfaringer også andre steder (eks. Smøla som vi har besøkt flere ganger) tilsier at det er knyttet usikkerhet til tiltakets samlede virkning for friluftslivet da vindparker også tiltrekker seg nye grupper med besøkende på grunn av økt tilgjengelighet. På Smøla har reiselivs- og turistnæringen (servering og overnatting) mangedoblet sin virksomhet etter at vindparken kom. Dette henger selvsagt sammen med at man på Smøla har vært dyktig til å skape lokal verdiskaping rundt de mulighetene som vindparken åpnet.

I Meråker er det som beskrevet under pkt. 3 dertil store områder med uberørt og vernet natur som er alternative turmål for friluftsfolk som heller ønsker å bevege seg i urørte / vernede områder.

Man kan også hevde at tiltaket legger til rette for et mer variert og mangfoldig friluftsliv ved at en liten del av utmarksområdet i kommunen gjennom dette gjøres mer tilgjengelig for den delen av befolkningen som setter pris på lettere adkomst til naturen (småbarnsfamilier, bevegelseshemmede, eldre folk etc.). Dette aspektet er lite belyst i konsesjonssøknaden og i høringsuttalelsene.

Vår vurdering er videre at et lite antall virksomheter vil påvirkes av tiltaket. Dette er virksomheter som i hovedsak er enmannsbedrifter som benytter området som et av flere turmål for sin virksomhet. Så er det ikke slik at arrangement og turer gjennom området ikke lar seg gjennomføre dersom parken blir bygd. Det er også mulighet for å legge turene rundt vindparken på nordsiden av den eller på sørsiden av den. Vi mener derfor en realisering av vindparken ikke vil være kritisk for de to, relativt små, bedriftene som driver naturbasert reiseliv i området. Norway Husky Adventure hadde i 2013 en brutto omsetning på NOK 347 000 og i 2014 på NOK 244 000 (Nedadgående trend). Meråkerfjell ridesenter er et enkeltmannsforetak og regnskapstall er derfor ikke tilgjengelig.

Men det er klart at den del av turene som passerer gjennom vindparken vil gi en annen opplevelse enn tidligere. Dette kan for noen også være spennende og positivt. Det samme gjelder for de 2 konkurranser / arrangement (Storlirennnet og Meråker Mountain Challenge) som berøres av planene.

Sammenholdt med verdiskapingspotensialet lokalt og inntektene til Meråker (kommune, næringsliv og lokalsamfunn) som følger med en investering på nær NOK 2 mrd., må vi likevel kunne konkludere med at dagens sysselsetting gjennom naturbasert reiseliv i tilknytning til området er beskjedent. Og at virkningene av tiltaket for dette i tillegg er usikre.

5. Lokal næringsutvikling, sysselsetting og verdiskaping

For Meraker Brug som grunneier har det vært førende i vår vurdering ved inngåelse av avtalen med E.ON, at statlige og regionale myndigheter har vært tydelig på at vindkraft må stå for mye av den målsatte fornybare energisatsingen. Tydeligst er dette kommet til uttrykk gjennom den felles elsertifikatordningen med svenske myndigheter.

AS Meraker Brug er en betydelig grunneier i vertskommunen Meråker og har ambisjoner om å skape merverdi både for selskapet og for meråkersamfunnet gjennom de naturressurser vi besitter. Særlig er dette nødvendig etter at Meråker har mistet mange industriarbeidsplasser, siste store industribedriften forsvant ved nedleggingen av Kopperå Smelteverk i 2006.

I dag rangerer Meråker på toppen av næringssvake kommuner i Nord-Trøndelag og det til tross for å ha lagt bak seg et offentlig omstillingsprosjekt. All erfaring tilsier at det krever store grunnlagsinvesteringer fra kommunens side for å skape arbeidsplasser i en distriktskommune. Dette er investeringer som kommunen delvis vil kunne finansiere gjennom inntekter fra vindparken.

Det er derfor overraskende at en sysselsettingseffekt i størrelsesorden 270 årsverk i anleggsfasen og en varig sysselsetting i driftsfasen på 12 årsverk, ikke har veid opp i tilstrekkelig grad, samt at en samlet investering på nær NOK 2 milliarder med antatte ringvirkninger, og at en inntektskilde for kommunen i størrelsesorden 10 millioner årlig og i samme størrelsesorden for grunneier, ikke har veid opp for de antatte negative virkninger i dette prosjektet.

Meråker kommune har erfaring for at det kreves betydelige kommunale grunnlagsinvesteringer for å skape ny næringsvirksomhet. Dette er også en viktig del av begrunnelsen for kommunens anbefaling om konsesjon. Vi mener at både skoleverket, næringslivet og kommunen vil kunne skape merverdier med utgangspunkt i Meråker som fornybarkommune og fokus på miljø og klima. Det vil være fremtidsrettet i mange år fremover.

For Meraker Brug sin del kan vi dokumentere at bedriften gjennom en årrekke har reinvestert sine inntekter i næringsvirksomhet i Meråker. Ambisjonene er å videreføre dette i det omfang avkastningen tilsier, og vi har derfor mange planlagte investeringer både innen jakt, fiske og friluftsliv de nærmeste årene, samt bygging av to småkraftverk som er under planlegging. Vedlagt årsberetning og regnskap for 2014.

Vi har reist rundt og høstet erfaringer fra andre steder som har blitt vertskommuner for vindmølleparker. Da har vi lært at de i ettertid har opplevd oppsving på de fleste områder som reiseliv, infrastrukturutbygging, bedre kommuneøkonomi, kompetanseutvikling, nye arbeidsplasser, tilflytting og bolyst, for å nevne noen eksempler. Vi har søkt faktabasert kunnskap basert på det som allerede er gjort av utbygginger i Norge. Vi har ikke blitt skremt av verken det vi har sett eller hørt.

6. Svenske interesser

Sverige har bygd ut 12 ganger mer vindkraft enn Norge de senere årene og slik sett oppnådd en mye større andel av målsettingen innenfor ny fornybar energiproduksjon. Det er derfor overraskende at svenske myndigheter har uttalt seg så negativt til planene om en vindpark på norsk side av grensen. Som dertil etter vår vurdering har begrenset påvirkning på svenske interesser.

Fjernvirkningen av parken vil i noen grad være relevant fra svensk side, men oppdaterte visualiseringer fra E.ON viser at dette også er meget begrenset. Parken vil ikke være synlig fra bosetting og hytter på Storlien og heller ikke fra Storvallen.

Svenske interesser og myndigheter peker på friluftssopplevelsen og sårbar natur i tilgrensende områder på svensk side. Dette synes mindre vektlagt av NVE i sin begrunnelse for avslaget.

Som ren saksopplysning vil vi tillegge at mye av dagens friluftsliv på svensk side i dette området utøves på snøscooter om vinteren. Her er det fra så vel grunneiere som svenske myndigheter sin side aktivt lagt til rette for utstrakt snøscooterkjøring med et omfattende nett av scooterløyper. Disse benyttes flittig av det store antall hytteiere på Storlien og Storvallen vinters tid.

Vi forbinder derfor ikke friluftslivet på svensk side med urørt natur, stillhet og ro. År om annet opplever vi tvert imot utfordringer og brudd på det norske regelverket med forbud mot motorisert ferdsel i utmark fra snøscootere som kommer inn i Norge fra svensk side.

Svenskene har allerede et stort forsprang. I dag bygges nesten all ny vindkraft som omfattes av de nasjonale forpliktelsene ut i Sverige. Dette er et stort tankekors når man legger til grunn den betydelige innovasjon og verdiskaping som investeringer i vindprosjekter naturlig vil kunne tilføre næringssvake distriktskommuner i Norge.

7. E.ON som utbygger

Planene i regi av E.ON i Midt Norge representerer nye tanker i Norge om at også vindparker i innlandet er lønnsomme. Dette er spennende og åpner for nye muligheter for mange innlandskommuner til å utnytte energien i vinden som et konkurransefortrinn i å skape ny fornybar energi.

Vi føler oss trygge på at E.ON ikke vil gjøre en investeringsbeslutning dersom ikke både ressursgrunnlaget og KU-utredningene / de faglige vurderingene tilsier at det både er bærekraftig og samfunnsøkonomisk forsvarlig.

Vi har så vel i forhandlingene som i ettertid opplevd E.ON som profesjonelle. I tillegg har E.ON en høy gjennomføringsprosent når det gjelder å bygge ut de konsesjoner selskapet får. Dette i stor kontrast til mange andre aktører i det norske vindkraftmarkedet. Problemet for myndighetene synes nå i stor grad å være at det ikke tas investeringsbeslutninger på vindkraft i Norge, fremfor at tilgangen på konsesjonsgitte prosjekter er begrenset.

Slik sett utgjør også E.ON sin søknad i Kopperaa et spennende supplement da E.ON er en relativt ny aktør på vindkraft i Norge. Et mangfold av aktører og utbyggere av vindkraft vil trolig øke sjansene for at flere vindprosjekter blir realisert og dermed bidrar til at Norge når en større andel av de mål Stortinget har satt for ny fornybar produksjonen frem mot år 2020.

8. E.ON gjør nedskaleringer i prosjektet og tilpasser lay out og størrelse til momenter fremkommet under konsesjonsbehandlingen

Vi er kjent med at E.ON som del av sin klage, nå reduserer både utbredelsen (arealet) av Kopperaa vindpark og antall vindturbiner. Dette i tillegg til at mange vindturbiner relokaliseres for å i større grad ta hensyn til de momenter som er fremkommet under behandlingen av saken. Dette uten at det går nevneverdig ut over lønnsomheten i prosjektet jfr. E.ON.

Det er også positivt for landskap, reindrift og fjernvirkning av parken at E.ON nå flytter ned vindmøllene fra de høyeste toppene. Dette er en direkte imøtekommenhet av kommunens uttalelser. Også reindriftsnæringen har vært opptatt av dette.

Både nærheten til Sverige og til hyttebebyggelsen på Skurdalssjøen blir som følge av ny lay out i mindre grad et tema i de reviderte planene. Dette var betydelig vektlagt av flere høringsparter til konsesjonssøknaden. Og ble også vektlagt av NVE i sitt avslag på søknaden.

Nedskalering av hele området samt reduksjon av antall vindturbiner og relokalisering av disse for å ta større hensyn til reindriftsinteressene i området, må vi på bakgrunn av det Kjetil Flydal og Ole Tobias Rannestad konkluderer med i sine rapporter, anta fører til enda mindre ulemper for reindriftsnæringen, Feren rbd. og samiske interesser.

Dertil mener vi E.ON strekker seg langt for å imøtekomme god kommunikasjon og dialog med reindriftsutøvere. Det samme gjelder for kompenserende tiltak.

Meraker 13.11.2015

AS Meraker Brug
Per J. Hembre

"Vi låner bare litt av energien i vinden når den blåser forbi" (Kong Harald V under åpningen av Smøla vindpark)

HJORT

AS Meraker brug
Brugetsgården
7530 Meråker

Oslo, 12. november 2015

Ansvarlig advokat: Knut Helge Hurum
Referanse: M 1406356.1

Klage på avslag på konsesjonssøknad for Kopperaa vindpark

Jeg viser til tidligere kontakt der jeg er bedt om å kommentere eventuelle juridiske spørsmål i saken.

Jeg ser ikke grunn til å redegjøre nærmere for vilkårene for å gjøre vedtak om konsesjon. Jeg vil kun knytte noen kortfattede kommentarer til to rettslige spørsmål av relevans for om konsesjon skal gis. For ordens skyld nevnes at jeg ikke har gjennomgått alle dokumenter knyttet til saken.

Det fremgår av vedtaket og den utfyllende klagen fra AS Meraker Brug, at hensynet til reindriftsnæringen i området er ett av argumentene som er vektlagt. Jeg nevner i den forbindelse for ordens skyld at Høyesterett har fastslått at reindriftsnæringen har en omfattende tilpasningsplikt. I Rt. 2000 s. 1578 formuleres dette slik:

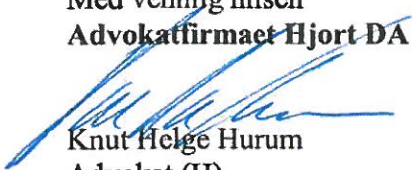
«Det fremgår her at reindriftsnæringen har en tilpasningsplikt, noe som også er i samsvar med alminnelige erstatningsrettslige og ekspropriasjonsrettslige prinsipper. Reindriftsnæringen plikter - for å begrense ulempene ved inngrep i næringens bruksområder - å foreta omlegginger i næringsutøvelsen så sant dette ikke røkter ved selve næringsgrunnlaget. Plikten til tilpasning gjelder både det sted og den måten reindriften utøves.»

Realiteten i en del distrikter innenfor det samiske reinbeiteområdet er at de reelle mulighetene for tilpasning er begrenset. Jeg forstår imidlertid opplysningene i dette tilfellet slik at det er rom for tilpasninger, ved at distriktet er et helårsdistrikt hvor en ikke utnytter beiteressursen fullt ut.

Videre legges det i saken vekt på ett føre var prinsipp i forhold til reindriftsnæringen. Jeg forstår dette slik at en finner det usikkert i hvilken grad vindparken vil innvirke på reindriftsnæringen. Føre var prinsippet har sitt utgangspunkt i miljøretten og er lovfestet blant annet i naturmangfoldloven. Dette regelverket er ikke uten videre av direkte relevans for spørsmålet om hvilken betydning oppføringen av vindparken har for reindriften som næring, ut fra min kunnskap om saken. Videre synes en eventuell usikkerhet ved virkningen av parken slik jeg forstår det, i vert fall for en del knyttet til at reinbeitedistriktet i begrenset grad har ønsket å medvirke til å opplyse saken gjennom dialog med tiltakshaver og de som er engasjert for å utrede saken. En usikkerhet reinbeitedistriktet selv kan synes å ha bidratt til å etablere gjennom dette bør etter mitt syn uansett ikke være avgjørende

Jeg ber om å bli kontaktet hvis det er spørsmål til dette.

Med vennlig hilsen
Advokatfirmaet Hjort DA

Knut Helge Hurum
Advokat (H)
khh@hjort.no